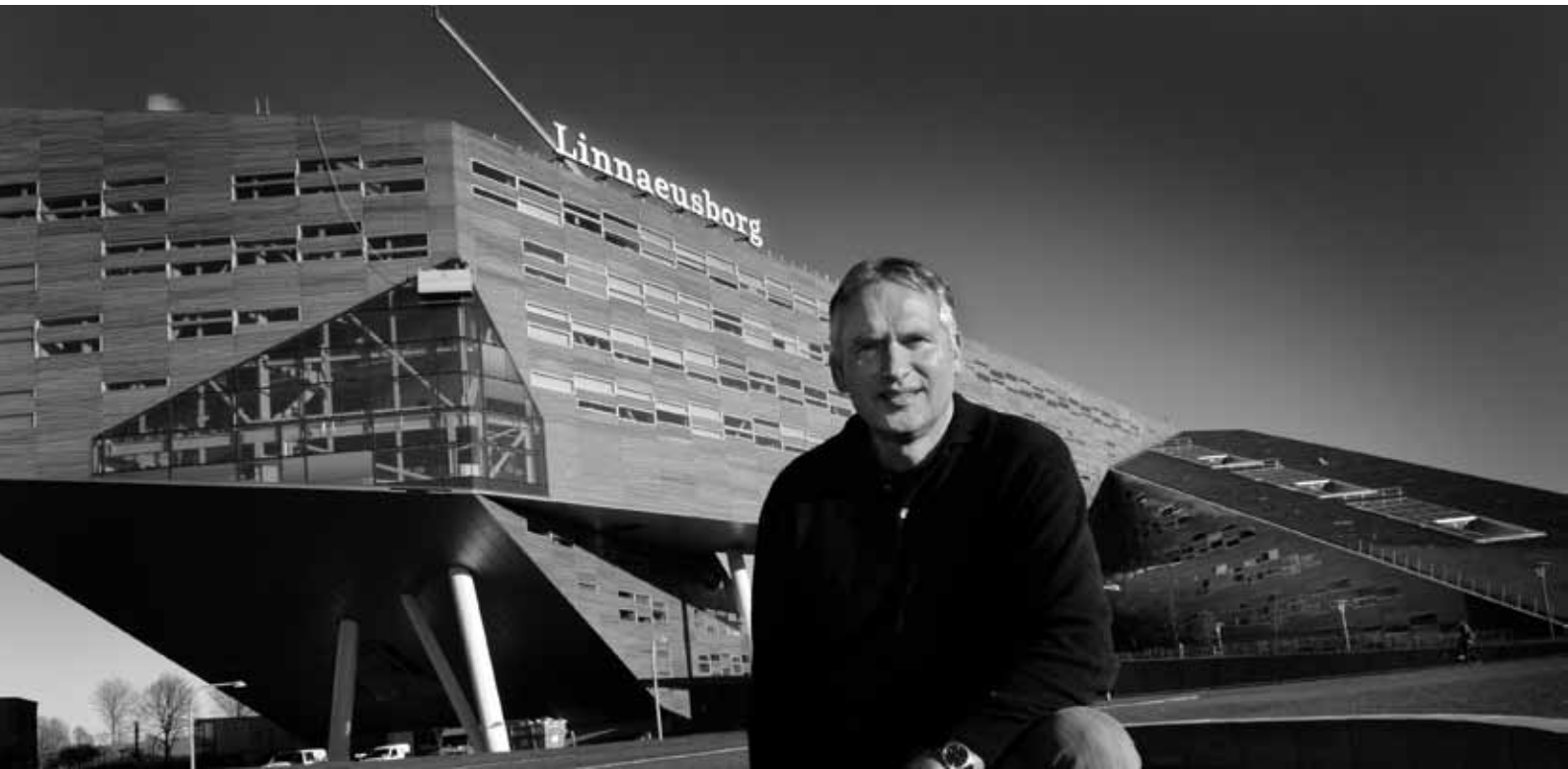

Onderzoek efficiënter door het gebruik wiki

Het liep een beetje uit de hand, zou je kunnen zeggen. Professor Ecologie Han Olff begon enkele jaren geleden met één wiki om bestuurlijke processen binnen het Centre for Ecological and Evolutionary Studies (CEES) van de RUG vast te leggen en documenten op te slaan, maar al snel werden het er meer. Van beheer tot management en onderzoek, Olff legt het vast in wiki's: tikiwiki's, welteverstaan. *Pictogram* interviewt hem over het succes van deze tool.

“Ik ben nogal een grootverbruiker van wiki’s”, bekent Han Olff direct aan het begin van het interview. Als directeur van CEES had hij, net zoals veel onderzoeksinstituten binnen de RUG, te maken met stapels e-mails en documenten verspreid over vele verschillende locaties. Dat kon efficiënter.

De oplossing vond Olff in de zogenaamde TikiWiki, een open source-programma waarmee een website gecreëerd kan worden waar gebruikers informatie met elkaar kunnen delen, toevoegen en wijzigen. Olff registreerde een domeinnaam, installeerde het pakket op een eigen server en begon met inrichten.

Centre for Ecological and Evolutionary Studies

“Een wiki was een goede manier om bestuurlijke processen binnen het Centre for Ecological and Evolutionary Studies, waar ik directeur van ben, vast te leggen. Daarnaast gebruiken we de wiki om documenten te beheren, lijsten met projecten bij te houden en voor subsidieaanvragen.” Na een korte zoektocht naar mogelijke software-oplossingen bleek de TikiWiki het meest geschikt. “Ten opzichte van andere wikisoftware is het bij TikiWiki mogelijk om heel gedetailleerd permissies aan te geven. Bij de gevoelige informatie die wij in onze wiki’s opslaan is het erg belangrijk om tot op de persoon aan te kunnen geven wie welke pagina mag bekijken.”

Daarnaast kent het product een breed scala

Het CIT is in het kader van gebruikersondersteuning op het gebied van wiki’s aan het onderzoeken of er animo bestaat voor een wiki-cursus. Belangstellenden kunnen zich melden bij Jolande Hollander.

j.hollander@rug.nl

aan functionaliteit, omdat iedereen er aan mee kan ontwikkelen: van discussiefora tot bestandsbeheer tot spreadsheets tot afbeeldingsgalerijen. “Ik heb wel wat met de *open source*-filosofie. Omdat het al enige tijd bestaat, is het product bovendien *mature* genoeg om goed te functioneren.” Natuurlijk had ook een systeem als Nestor gebruikt kunnen worden, maar Olff wilde het accountbeheer zelf kunnen controleren. “Ik maak de accounts handmatig aan, waarna mensen een gebruikersnaam en wachtwoord krijgen. Wij kennen alle collegae hier en weten precies wie waar toegang toe mag hebben. Dat wilde ik niet uit handen geven.”

Wiki's in onderzoek

Het project resulteerde in een goed geordende wiki en bleek zo effectief dat Olff besloot de TikiWiki ook voor andere doeleinden in te zetten.

Zo schreef hij met een internationale groep een boek met behulp van de wiki als uitwisselingsplatform. Iedere auteur kreeg een eigen pagina om afgeronde hoofdstukken te kunnen plaatsen. Zo kon de voortgang eenvoudig worden bijgehouden. Nieuwe literatuur kon via de wiki direct met de hele groep gedeeld worden, zodat elke publicatie in het vakgebied automatisch geregistreerd werd.

Een ‘megagrote’ subsidieaanvraag werd ook uitgevoerd via de wiki. “Daar waren meer dan vijftig mensen uit het hele land bij betrokken. Vanuit de wiki hebben we die aanvraag centraal kunnen regelen. Met behulp van fora konden we bijvoorbeeld discussiepunten behandelen totdat er consensus was bereikt.”

Mededelingen brengen de ingeschreven personen op de hoogte van wat er in de wiki gebeurt. Deze worden automatisch naar de betrokkenen gemailld. Ook kunnen zij zich voor pagina’s of gedeeltes van de wiki abonneren op e-mailberichten bij wijzigingen, mits zij voldoende toegangsrechten hebben. “En er zijn mogelijkheden voor versiebeheer, zodat je altijd een vorige versie terug kunt halen. Dat werkt erg prettig.”

Ook binnen zijn onderzoeksgroep zette Olff een wiki op. “Daarin staan bijvoorbeeld datasets en databases waarvan promovendi gebruik kunnen maken voor hun onderzoek”, laat hij zien. “Een

'Ik ben nogal een groot- verbruiker van wiki's'

duidelijke omschrijving en eventueel een grafiek of afbeelding laten zien waar de set over gaat. Vervolgens kun je het downloaden naar je eigen computer en gebruiken."

Oloff zou nog een stap verder willen gaan en de data behorend bij publicaties van zijn eigen onderzoeksgroep in een wiki willen opslaan. "Als een artikel wordt gepubliceerd, zit de dataset daar meestal niet bij. Zo is een onderzoek altijd opnieuw uit te voeren en te controleren, denk bijvoorbeeld aan die zaak in Rotterdam." Hoogleraar Dirk Smeesters van de Erasmus Universiteit in Rotterdam diende zijn ontslag in nadat collega's de betrouwbaarheid van zijn onderzoeken in twijfel trokken. Volgens Smeesters stonden de gegevens op een gecrashte pc en waren papieren enquêtes kwijtgeraakt bij een verhuizing. Een wiki waarin zulke gegevens opgeslagen worden, kan zorgen voor meer transparantie en jarenlange veilige dataopslag.

Universiteitsbrede verspreiding

Oloffs inspanningen hebben ertoe geleid dat zijn wiki met zo'n 150 gebruikers zo uit zijn voegen groeide, dat de hosting ervan inmiddels is overgenomen door het CIT. Oorspronkelijk zat alle informatie namelijk in één grote wiki. "Nu splitsen we dat op naar aparte wiki's. Zo blijft het beter beheersbaar. Wel krijgen sommige personen dan meerdere accounts, maar dat is nog te overzien."

Het CIT wil nu zelf ook cursussen gaan aanbieden omtrent het gebruik van de TikiWiki. Bovendien bieden ze nu hosting en beheer van de wiki's aan, zodat docenten en onderzoekers niet meer zelf hoeven te gaan hobbyen met eigen servers en domeinen. Een goede zaak, vindt Oloff. "Iedere onderzoeksgroep zal tegen het probleem aanlopen van lange discussies per mail en bestanden op verschillende plekken. Een wiki is dan een uitkomst." Oloff laat zien dat wiki's voor zeer diverse doeleinden inzetbaar zijn.

Beheer en ondersteuning

Het beheer van de wiki's en de instructies voor het gebruik doet Oloff momenteel nog grotendeels zelf. Dat gaat goed, omdat de TikiWiki een vrij gebruiksvriendelijk product is. "Ik probeer altijd in de wiki zelf instructies op te nemen hoe bijvoorbeeld een bestand geüpload moet worden. Maar voor een bredere uitrol zou een

centraal punt van support voor de TikiWiki wel wenselijk zijn, vooral voor het opzetten en beheeren van wiki's, zoals er nu voor Nestor en andere RUG-applicaties ook is."

Ondanks het gebruiksgemak zit er behoorlijk wat tijd in het beheer van de wiki. "Je hebt toch te maken met een leercurve. Ook zit er voor mij tijd in om beheertaken over te dragen. Wel heb ik een aantal trucs ontwikkeld; ik probeer het mezelf wel gemakkelijk te maken. Zo heb ik bijvoorbeeld categorieën met toegangsniveaus gedefinieerd, van het niveau gast waarmee je alleen maar een gedeelte kunt bekijken tot een niveau waarmee je alles kunt bewerken en inzien."

Een ander idee om de stap naar het opzetten van een wiki te verkleinen is het aanleveren van templates voor een wiki, zodat een onderzoeksgroep direct aan de slag kan. Op het internet zijn honderden voorbeelden van TikiWiki's beschikbaar, ook in de academische wereld, om inspiratie op te doen. "Maar van de manier waarop wij het gebruiken voor bijvoorbeeld complexe projectaanvragen met grote groepen mensen, daarvan heb ik er nog maar weinig gezien." ❏

- Meer informatie over wiki-hosting van het CIT op My University: [Infonet > ICT-voorzieningen > Collaboration > web-, wiki- en domeinhosting.](#)